

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

ПСИХОЛОГІЯ ЛІДЕРСТВА В БІЗНЕСІ

Шифр та назва спеціальності

054 – Соціологія

Інститут

Соціально-гуманітарних технологій

Освітня програма

Соціологічне забезпечення управлінської діяльності

Кафедра

Педагогіки та психології управління соціальними системами імені акад. І.А. Зязюна)

Рівень освіти

Магістр

Тип дисципліни

Вибіркова

Семестр

3

Мова викладання

Українська, англійська

Викладачі, розробники

Гура Тетяна Віталіївна

Tetiana.Hura@khpі.edu.ua

Професор НТУ «ХПІ» кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами імакад.І.А.Зязюна

Автор та співавтор понад 300 наукових та науково-методичних праць.

Провідний лектор з дисципліни: «Соціальна робота та психологічна

служба», «Психологія лідерства в бізнесі», «Психологія бізнесу та

підприємництва», «Вступ до спеціальності». «Геронтопсихологія»,

«Психологія емоційного інтелекту». Має 9 свідоцтв про реєстрацію

авторського права на твір. Член Української Асоціації організаційних

психологів та психологів праці. Досвід роботи у вищій школі – 28 років.

Детальніше про викладача на сайті кафедри

<http://web.kpi.kharkov.ua/ppuss/uk/>

Загальна інформація

Анотація

Дисципліна «Психологія лідерства в бізнесі» спрямована на вивчення історії бізнес-лідерства, теорій та видів лідерства, складників сучасної моделі бізнес-лідера, основних тенденцій і напрямків розвитку інноваційних психологічних технологій та можливостей розвитку особистості бізнес-лідера, ефективного їх використання в процесі професійної діяльності психолога в бізнес-структурах..

Мета та цілі дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Психологія лідерства в бізнесі» є ознайомлення студентів з основними проблемами психології лідерства в бізнесі як галузі психології, підготовка студентів до вирішення психологічних проблем в сучасних бізнес - організаціях.

Формат занять

Лекції, семінарські заняття, індивідуальне завдання, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

ЗК03. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 07. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

СК01. Здатність аналізувати соціальні явища і процеси.

СК09. Здатність організовувати роботу з мотивації працівників в установах економічного профілю.

Результати навчання

ПР03. Розробляти і реалізовувати соціальні та міждисциплінарні проекти з урахуванням соціальних, економічних, правових, екологічних та інших аспектів суспільного життя.

ПР10. Розробляти прикладні проекти з мотивації працівників в установах економічного профілю.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредити ECTS): лекції – 32 год., семінарські заняття – 16 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно знати: "Соціологічний супровід економічної діяльності", "Методологія та методи роботи з персоналом"

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. На лекційних та семінарських заняттях використовуються наступні методи та технології: наочні (ілюстрація практичними прикладами); практичні (проведення методик); ігрові (ділові ігри); документальні (психобіографічний аналіз, складання документів); проблемні (кейси); інтерактивні (ментальні карти, виступи-презентації); самостійні (творчі завдання. Опрацювання літератури); тренінгові (рефлексія, обговорення). Для цього вони використовують персональні комп'ютери..

Методами навчання у викладанні навчальної дисципліни «Психологія лідерства в бізнесі» є: словесні (бесіда, лекція - диспут, проблемна лекція); наочні (ілюстрація); практичні (практичні ситуації, тести, анкета); групові (творчі групи); ігрові (ділові); документальні (аналіз, складання психологічних портретів); проблемні (кейси, мозковий штурм); інтерактивні (ментальні карти, виступи-презентації);

самостійні (творчі завдання, опрацювання літератури); дослідницькі (теоретичний аналіз наукових джерел, емпіричне дослідження); тренінгові (обговорення, рефлексія).

Студент вважається допущеним до семестрового заліку з освітнього компоненту за умови повного відпрацювання всіх семінарських занять та завдань самостійної роботи.

Навчальні матеріали доступні студентам на сайті <http://web.kpi.kharkov.ua/ppuss/uk/>

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема №1. Лідерство в бізнесі: сутність та актуальність сьогодення.

Основні дефініції лідерства, типи лідерства. Лідерські якості бізнес-лідера.

Тема №2. Наукові концепції лідерства в найдавніші часи та в епоху Відродження.

Теоретичні концепції лідерства в найдавніші часи та в епоху Відродження.

Тема № 3. Наукові концепції лідерства від середини ХХ століття до сьогодення (1 частина).

Теоретичні положення концепцій лідерства від середини ХХ століття до сьогодення

Тема №4. Наукові концепції лідерства від середини ХХ століття до сьогодення (2 частина)

Теоретичні положення концепцій лідерства від середини ХХ століття до сьогодення

Тема №5. Емоційне лідерство. Емоційний інтелект.

Феномен емоційного лідерства та емоційного інтелекту для бізнес-лідера. Компоненти емоційного інтелекту.

Тема № 6. Харизматичне лідерство.

Поняття «харизма». Сутність харизматичного лідерства. Характеристика харизматичного бізнес-лідера.

Тема № 7. Трансформаційне та трансакційне лідерство.

Особливості трансформаційного та трансакційного лідерства. Моделі та фактори трансформаційного лідерства.

Тема № 8. Стили лідерства в бізнесі

Особливості різних стилів лідерства. Переваги та недоліки різних стилів лідерства.

Тема № 9. Когнітивні особливості лідера в організації.

Прийоми мнемотехніки. Рекомендації розвитку пам'яті бізнес-лідера. Поняття про фінансовий інтелект

Тема № 10. Модель бізнес-лідера.

Структура психограми та професіограми бізнес-лідера. Основні відмінності бізнес-лідера від інших лідерів.

Тема № 11. Авторитет та імідж бізнес-лідера.

Типи, символи авторитету. Особливості іміджу бізнес-лідера.

Тема 12. Крос-культурні комунікації в діяльності бізнес-лідера.

Сутність крос-культурних комунікацій. Толерантне відношення до інших культур та їх представників.

Тема 13. Основи риторики для бізнес-лідерів: ефективний публічний виступ.

Вимоги, правила та елементи публічного виступу.

Тема 14. Основи нейролінгвістичного програмування в бізнес-лідерстві.

Ключові позиції успіху за НЛП. Застосування НЛП в бізнес-лідерстві

Тема 15. Гендерні особливості бізнес-лідерства.

Гендерні особливості в бізнес-лідерстві. Чинники, що впливають на кар'єру бізнес-вумен.

Тема 16. Бізнес-лідерство та менеджмент

Теорії управлінського лідерства. Тайм-менеджмент в бізнесі.

Теми практичних занять

Тема № 1. Лідерство в бізнесі: сутність та актуальність сьогодні.

Застосування психобіографічного методу для визначення психологічних портретів бізнес-лідера.

Тема № 2. Наукові концепції лідерства в найдавніші часи та до сьогодні

Визначення психологічних особливостей бізнес-лідера: далекоглядність. Розвиток навичок незалежного мислення, інтелектуального стимулювання у бізнес-лідера.

Визначення самооцінки лідера, засвоєння навичок проведення вправ та ігор на розвиток творчих здібностей лідера. Визначення лідерського потенціалу бізнес-лідера та проведення інтерпретації.

Засвоєння навичок визначення феномену лідерства, складання психологічних портретів.

Тема № 3. Емоційне лідерство. Емоційний інтелект. Харизматичне лідерство..

Визначення компонентів емоційного інтелекту, розвиток компонентів емоційного інтелекту.

Розвиток компонентів харизматичного бізнес-лідера.

Тема № 4. Трансформаційне та трансакційне лідерство. Стили лідерства в бізнесі

Визначення стратегічного та інноваційного бізнес-лідерства.

Застосування стилів лідерства в бізнесі. Ситуативні стилі лідерства.

Тема № 5. Когнітивні особливості лідера в організації. Модель бізнес-лідера.

Визначення особливостей пам'яті бізнес-лідера. Засвоєння вправ на розвиток пам'яті, запам'ятовування та творчого мислення. Розв'язування ситуаційних задач на засвоєння методу вільних асоціацій. Складання психограми та професіограми бізнес-лідера, вміння побудувати модель бізнес-лідера.

Тема № 6. Авторитет та імідж бізнес-лідера. Крос-культурні комунікації в діяльності бізнес-лідера.

Основи риторики для бізнес-лідерів: ефективний публічний виступ

Формування авторитету бізнес-лідера. Створення іміджу бізнес-лідера

Технології розвитку крос-культурної комунікації у бізнес-лідерів.

Технології публічного виступу.

Тема 7. Основи нейролінгвістичного програмування в бізнес-лідерстві. Гендерні особливості бізнес-лідерства

Застосування рефреймінгу в бізнес-лідерстві. Правила управління емоціями.

Тема 8. Бізнес-лідерство та менеджмент

Засвоєння навичок тайм-менеджменту на практиці. Проведення анкетування на визначення управлінських навичок бізнес-лідера.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені

Самостійна робота

Самостійна робота студента зводиться до опрацювання лекційного матеріалу, підготовці до семінарських занять. Студентам також рекомендуються додаткові матеріали (відео, статті, підручники) для самостійного вивчення та аналізу, підготовки до лекційних та семінарських занять.

Тематика самостійних робіт
1. Лідерство в періоди: Раннього, Пізнього та Високого Відродження.
2. Династії бізнес-лідерів в галузі інформаційних технологій
3. Компоненти поведінки харизматичного та не харизматичного лідера
4. Побудова програми розвитку когнітивних якостей бізнес-лідера.
5. Адміністративні та психологічні методи управління конфліктами
6. Складання психологічних портретів бізнес-вумен України та світу
7. Розробка психологічного прогнозу щодо розвитку групи
8. Психологічна характеристика процесу прийняття лідерського рішення: форма, етапи, феноменологія, індивідуальні відмінності

Література та навчальні матеріали

Основна література

Гура Т., Романовський О., А. Книш. (2017). Психологія лідерства в бізнесі: навчальний посібник. Х. : « Друкарня Мадрид». 100 с.

Бендас Т. (2018) Психологія лідерства: навчальний посібник .Київ : 448 с.

Додаткова література

3. Гоулман Д. (2023) Емоційний інтелект / пер. з англ. С. Л. Гумецької. Харків : Віват, 512 с.

4. Кісіль З.Р., Швець Д.В. (2022) Психологія управління. навчальний посібник. Київ. Університетська книга. 648 с.

5. Курова А.В. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник (для здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА»). Одеса: Фенікс, 2020. 79 с.

6. Марценюк Т. (2021) Гендерна рівність та недискримінація на практиці. К. КОМОРА. 176 с.

7. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононець Н.В. (2020) Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи магістрів освітньої програми «Педагогіка вищої школи» галузі знань 01 освіта/педагогіка спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. Полтава : ПУЕТ. 232 с.

8. Петрик В.М., Гнатюк С.О., Смірнов О.А. (2021). Сучасні технології нейролінгвістичного програмування. Навч. посібник. ЦУЛ. Київ. 200с.

9. Virtual Educational Space and Psychological Problems in a Pandemic (2021) / Vdovichenko Olga, Bahunina Olga, Tovstukha Olesya Mikolaivna, Lukiianchuk Alla and Budko Hanna Yurievna : Journal of Pharmaceutical Research International 33(50B): P.274-285.

10. Viv Shackleton. Business Leadership (Essential Business Psychology) URL:

<https://www.iberlibro.com/9780415103305/Business-Leadership-Essential-Psychology-Shackleton>

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді заліку (20%) та поточного оцінювання (80%).

Залік : письмове завдання -3 завдання :(2 – теоретичні, 1- практичне).

Поточне оцінювання: оцінювання рефератів, результатів емпіричних досліджень, виконання завдань самостійної роботи.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90-100	Відмінно	A
82-89	Добре	B
75-81	Добре	C
64-74	Задовільно	D
60-63	Задовільно	E
35-59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1-34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Ніна ПІДБУЦЬКА

12.06.2024

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Nadiia SHANIDZE

27.08.2024

